

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

PAVLÍNA DÚBRAVOVÁ

3. ročník – kombinované studium

Obor: Pedagogika – veřejná správa

**PROSTŘEDKY MASOVÉ KOMUNIKACE JAKO SOUČÁST
ŽIVOTNÍHO STYLU MLÁDEŽE**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Evžen Růžička, CSc.

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 14. dubna 2010

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji RNDr. Evženovi Růžičkovi, CSc., za odborné vedení bakalářské práce, poskytování rad a materiálních podkladů k práci, ale i učitelům základní a střední školy, u nichž jsem prováděla výzkum.

OBSAH

ÚVOD.....	5
I. TEORETICKÁ ČÁST	7
1 MASOVÁ KOMUNIKACE	8
1.1 KOMUNIKACE, MASOVÁ KOMUNIKACE, PROSTŘEDKY MASOVÉ KOMUNIKACE, ŽIVOTNÍ STYL, MLÁDEŽ.....	8
1.2 VÝVOJ KOMUNIKACE.....	10
1.3 MEZILIDSKÁ KOMUNIKACE.....	11
1.4 ZÁKLADNÍ STRUKTURA A SLOŽKY KOMUNIKACE	12
1.5 DRUHY KOMUNIKACE	13
1.6 SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE PODLE POČTU OSOB	13
1.7 SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE PODLE POUŽITÝCH PROSTŘEDKŮ..	14
2 SPECIFIKACE MASOVÉ KOMUNIKACE.....	16
3 HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY	18
3.1 FUNKCE MASMÉDIÍ.....	19
4 DRUHY MÉDIÍ.....	20
4.1 TELEFON	20
4.2 MOBILNÍ TELEFON.....	21
4.3 INTERNET.....	23
4.4 SKYPE	25
4.5 FACEBOOK.....	26
II. EMPIRICKÁ ČÁST	27
5 VLASTNÍ VÝZKUM	28
6 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU.....	29
6.1 PŘEDBĚŽNÁ FÁZE	29
6.2 REALIZAČNÍ FÁZE.....	29
6.3 ANALYTICKÁ FÁZE.....	30
6.4 STRUKTURA VÝZKUMU.....	31
6.5 VÝSLEDKY PROVEDENÉHO VÝZKUMU.....	34
ZÁVĚR	54
LITERATURA A PRAMENY	56
PŘÍLOHY	59
ANOTACE.....	62

ÚVOD

Žijeme v době, kdy média hrají významnější společenskou roli než kdykoliv v minulosti. V jistém slova smyslu nás ovládají. I obecně přijímaná představa, že jsme stále svobodnější, je jen dílem médií – ve skutečnosti tomu tak není – jsme stále více závislí na technických vymoženostech civilizace a komunikačních prostředcích. Jsou to sdělovací prostředky, které jsou schopny zpochybnit a vymazat z vědomí lidí hodnoty prověřené staletým či tisíciletým vývojem společnosti. Nicméně bez médií se neobejdeme a častokrát prostředkem přenosu informací jsou právě média.

S velkou rychlostí a průbojností se nové formy komunikace staly součástí denního života pro početné skupiny příslušníků populace. Už v útlém věku děti a především mládež se s médii denně setkávají v rodině, škole i ve volném čase. Prostřednictvím médií děti a mladí lidé získávají informace o světě dospělých i vrstevnících, uspokojují a rozvíjejí své zájmy, inspirují se pro nové způsoby oddechu a zábavy, prožívají chvíle napětí, dobrodružství nebo radosti. Dokonce se na mediální tvorbě občas sami podílejí, a takto se formuje nová samostatná a významná oblast zájmové činnosti.

Média vytvářená dospělou populací přináší informace o stavu, potřebách života a rozvoji mladé generace. Přináší rozbor minulého vývoje nebo současného stavu života a výchovy dětí a mládeže ve volném čase. Některá média, jako například odborné časopisy, jsou přímo určeny osobám, které se zabývají výchovou dětí a mladých lidí (rodičům, učitelům, vychovatelům).

Různým oblastem života dětí a mládeže se věnují také rozhlasová a televizní zpravodajství a stále častěji se vyskytují specializované internetové servery.

Téma své bakalářské práce jsem si vybrala z toho důvodu, že se mi zdálo být zajímavé a jedná se o problematiku, která ovlivňuje nějakým způsobem každého z nás.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MASOVÁ KOMUNIKACE

1.1 KOMUNIKACE, MASOVÁ KOMUNIKACE, PROSTŘEDKY MASOVÉ KOMUNIKACE, ŽIVOTNÍ STYL, MLÁDEŽ

Slovo **komunikace** je latinského původu *communicatio* (sdělení, sdílení). V literatuře nemá jednotnou definici. Jedna z nejdůležitějších charakteristik, která nám umožňuje představit si, co komunikace znamená, by se dala vysvětlit takto:

„Komunikace je obvykle definována jako „sdělování, výměnu myšlenek, rozdílných názorů informace svou řečí, psaním nebo znaky.“

Komunikace. [cit. 12. 12. 2009] Čerpáno z:

<http://translate.google.cz/translate?hl=cs&langpair=en%7Ccs&u=>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Communication>

Masová komunikace neboli celospolečenská komunikace vznikla ve třicátých letech dvacátého století. Ačkoliv přesná definice nebyla dodnes vyslovena, nejlépe lze charakterizovat masovou komunikaci jako trvalé šíření sdělení, společenských a kulturních vzorců pomocí prostředků hromadného sdělování, jako například televizí, rozhlasem, tiskem nebo internetem, umožňují, aby komunikace zasáhla v krátké době velký počet lidí.

Prostředky masové komunikace přenášejí podstatné informace o dění ve společnosti neznámým příjemcům ve formě výtisků, signálu, magnetické kopie, filmové kopie, prostřednictvím tisku, rozhlasu, televize, internetu apod.

Pojem **životní styl** je velice komplikovaným jevem, který může být zkoumán z mnoha hledisek. Z hlediska sociologie jde o jev, který formuje způsob či ráz života jedince a jeho typické chování ve společnosti. Vzniká ze způsobu života člověka a představuje jeho formální a estetickou stránku. Jde o výčet činností, které vykonává člověk v běžném životě, např. vzdělávání, trávení volného času, výživa, provoz domácnosti.

Mládež je společensky demografická skupina vyznačována totožnými znaky, a to ekonomickými, sociálními, psychickými a biologickými. Časově zahrnuje období přechodu z dětství do dospělosti, většinou je vymežováno od čtrnácti do dvaceti let. Věková hranice je pohyblivá a závisí na kultuře, ve které je jedinec vychováván. Jako skupina si teprve vytváří životní orientaci, hledá místo v profesní struktuře, společnosti, dotváří svůj hodnotový systém, získává zkušenosti a učí se čerpat ze zkušeností generace dospělých.

1.2 VÝVOJ KOMUNIKACE

První zjištěné období bylo období signálu a znamení, které probíhalo ve velkém časovém úseku. Po uplynutí milionů let byly tyto komunikační signály nahrazeny obdobím mluvení a jazyka. Zjištěný čas vývoje byl v řádu tisíciletí.

Etapa mluvení a jazyka nahrazuje období písma. Jedná se o uchování symbolů a kultury, které mělo sloužit ke zjednodušení přebírání vědomostí. První písmo nacházíme jako obrázkové piktogramy. Sumerská civilizace zdokonalila písmo na fonetický projev zvuku. K vývoji písma přispěli Řekové, kteří vynalezli abecedu. V raném období vývoje řeči byla preferována teorie přecházení, kterou později nahradila teorie přebírání. Mezi obdobím vývoje písma a obdobím tisku uběhla staletí.

Po vynalezení tisku se urychlila dostupnost informací v populaci, která měla za důsledek intelektuální vývoj člověka. Velkou úlohu na vzdělání měla církev, která po vynalezení tisku byla v této pozici oslabena. Vynález tisku přinesl velkou změnu v samostatné organizaci společnosti a umožnil vznik masových médií – novin a tím urychlil přísun informací k jednotlivci. Objev prvního tisku byl zjištěn v Číně 800 let po Kristu.

Další zrychlení a šíření komunikace přišlo po vynálezu telegrafu, filmu, rozhlasu, TV. Vývoj se stále zrychluje a tím se prolínají jednotlivá období vývoje komunikace. Tok informací ve společnosti se pořád zdokonaluje a má za důsledek změnu životního stylu. V současné době prožíváme informační „boom“, který na nás působí ze všech stran. A můžeme toto období vývoje označit za období informační společnosti, do kterého jsme byli zcela vtaženi.

„Vývoj lidské civilizace je spojen s objevováním stále nových způsobů komunikace od mimoslovní komunikace pomocí gest

a mimiky přes ústní podání, obraz, písemný projev, tisk a rozhlas až k televizi a internetu.“ (Musil, 2007, s. 13)

DeFLEUR, *Vývoj komunikace*. [cit. 3. 1. 2010] Čerpáno z:
<http://www.ovrv.wz.cz/foto/komunikace/vyvoj%20komunikace.pdf>

1.3 MEZILIDSKÁ KOMUNIKACE

Komunikace je dorozumívání mezi lidmi a předávání informací. Provádí se mluvenou nebo písemnou formou, při které mohou být použita různá gesta a mimika. Dorozumívání je důležité při výchově, spolupráci, vytváření skupin a citových vztahů. Pro dnešní komunikaci můžeme, používat telefon, Skype a další.

Avšak v minulosti se lidé dorozumívali pomocí světelných a kouřových signálů. Po objevení písma se lidé domnívali, že se zbaví povinnosti používat paměť. Znakové a hieroglyfické písmo představovalo obrazový výraz ústních významů a naučit se jej bylo velmi obtížné. Z tohoto důvodu kdo uměl číst a psát měl ve společnosti moc.

Zásadní informační revoluce nastala při objevu fonetické abecedy, která vedla k oddělení znaků a zvuků od jejich jazykového významu. Z jazyka do jazyka, z jedné kulturní oblasti do jiné, se dala převádět jakákoliv informace. Tyhle techniky jsou už pro nás dávno jen minulostí. Pro dnešní komunikaci je přece známější telegraf, pošta, rozhlas, telefon, e-mail, satelity a internet.

Za velmi důležitou techniku dorozumívání je považována morseova abeceda. Její písmena vymyslel američan Samuel Morse, jehož pravé jméno bylo Samuel Finlay Breese. Právě on

také uskutečnil v roce 1887 první telegrafické spojení. Morseovka se používala na celém světě k vysílání a příjmu zpráv. Jedná se o soustavu krátkých a dlouhých znaků, jejichž kombinací se vytvářejí písmena, číslice a jiné potřebné značky. První vysílání se uskutečnilo roku 1887. Ke každému písmenu existuje i tzv. pomocné slovo. Tato slova počtem svých slabik a délkou svých samohlásek hned připomenou, jak v morseovce písmeno vypadá. V psané podobě se používají tečky a čárky, jednotlivá písmena se oddělují šikmou čarou a slova se oddělují dvěma šikmými čarami. Morseovka se dá vysílat několika způsoby: baterkou, ohněm, vlajkami, rukama, píšťalkou, bzučákem a ťukáním. Byla hlavním komunikačním prostředkem pro telegraf a dálnopis a pro vysílání lodních signálů. V poslední době je stále více vytlačována modernějšími technickými prostředky.

Morseova abeceda. [cit. 20. 1. 2010] Čerpáno z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Morseova_abeceda

1.4 ZÁKLADNÍ STRUKTURA A SLOŽKY KOMUNIKACE

- 1. Komunikátor** – osoba, která informaci sděluje.
- 2. Komunikant** – osoba, která sdělovanou informaci přijímá.
- 3. Komuniké** – obsah sdělované informace.
- 4. Komunikační prostředek** (cesta, kanál) – způsob, jak je komuniké sdělováno.
- 5. Komunikační prostředí** – vnější okolnosti, které na komunikaci působí.

1.5 DRUHY KOMUNIKACE

Komunikace probíhá ve společenském procesu, kde se uplatňuje sociální komunikace. Jedná se o vzájemné sdělování či předávání informací formou dialogu. Může probíhat tváří v tvář nebo i „na dálku“ prostřednictvím telefonů, dopisů či vzkazů. *„Každá informace musí mít někoho, kdo ji vysílá – tedy vysílač, a někoho, kdo ji přijímá – tedy přijímač. Vysílač i přijímač musí používat stejného jazyka – jinak by si nerozuměli.“* (Smetáček, 1981, s. 307)

1.6 SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE PODLE POČTU OSOB

Intrapersonální – komunikátor komunikuje sám se sebou. *„Intrapersonální komunikace je průvodcem životních aktivit velmi často, a to i v rámci jiných forem komunikace.“* (Janoušek, 2007, s. 61)

Interpersonální – jeden člověk sděluje něco druhému a střídají se role posluchač a vypravěč.

Skupinová – probíhá v určité ustálené skupině (rodina, škola), kde komunikuje každý člověk s každým a současně se projevují role jednotlivých členů.

Masová – jedná se o moderní informační média (televizi, internet, rozhlas, tisk...), která umožňují, aby sdělení zasáhlo v krátké době velké množství lidí.

Vizuální – předávání sdělení pomocí vizuálních informačních médií (dopravní značení, reklamní poutače, tiskoviny, orientační tabule...).

1.7 SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE PODLE POUŽITÝCH PROSTŘEDKŮ

Základní dělení komunikace, které se nejčastěji užívá, je dělení na verbální a neverbální komunikaci. Tyto dvě formy komunikace se navzájem doplňují, nebo dokonce může jedna druhou nahrazovat v plné míře. Verbální a neverbální projevy mohou být v některých situacích v rozporu. Může tak vznikat to, co se označuje jako dvojná vazba, tedy rozpor mezi slovy a chováním.

Verbální komunikace = *slovní komunikace*, dorozumívání dvou či více osob pomocí jazyka a řeči. Jedná se o hlavní dorozumívací prostředek lidí, jehož formou je mluvená nebo psaná řeč. Základním prvkem verbální komunikace je slovo. Typickou složkou pro předávání informací mezi lidmi a společensky žijícími živočichy je tzv. neverbální (nonverbální) komunikace.

Neverbální projevy při komunikaci většinou nebývají tak přísně kontrolovány jako řeč. Jedná se o komunikaci „beze slov“. Neverbální projevy se zpravidla dělí do skupin:

Mimika – komunikace prostřednictvím výrazu tváře, způsobené stahy obličejových svalů.

Haptika - komunikace prostřednictvím doteku, pohlazení, podání rukou, ale i postrčení a kopnutí.

Proxemika (proximita) – jedná se o vyjádření vztahu mezi lidmi prostřednictvím vzdálenosti, kterou k sobě komunikující subjekty zaujímají. Dělí se na čtyři základní zóny:

intimní zóna - vzdálenost komunikujících je do 60cm,

osobní zóna - vzdálenost komunikujících je od 60cm do 1,2m,

společenská zóna - vzdálenost komunikujících je od 1,2m do 2m,

veřejná zóna - vzdálenost komunikujících je od 2m a dále.

Posturologie (poloha těla) – způsob komunikace fyzickými postoji těla.

Gestika – gesta pomocí rukou, celého těla, úst, očí apod.

Kinezika - pohyb těla např. pokrčení rameny, poklepávání nohou po podlaze nebo prsty po stole.

Paralingvistika – zvuková stránka řeči, např. její hlasitost, výška, objem, plynulost, rychlost, intonace, kvalita a výslovnost.

Rozdíl mezi verbální a neverbální komunikací spočívá v tom, že verbální je vždy záměrná, kdežto neverbální je často nezáměrná. Každý pohyb těla je určován za komunikativní.

Neverbální komunikace. [cit. 21. 1. 2010] Čerpáno z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Neverb%C3%A1ln%C3%AD_komunikace

2 SPECIFIKACE MASOVÉ KOMUNIKACE

Masová komunikace probíhá ve specificky lidském společenství, které je nazýváno masa nebo masová společnost. Jde o předání informací určených ke krátkodobému užití velkému počtu lidí (masy), které jsou pro komunikátora anonymní. Nelze zapomínat, že základním prostředkem hromadného sdělování jsou sami lidé.

Styk mezi účastníky masové komunikace probíhá bezprostředně jen v jednom směru. V tomto případě nemůže docházet ke změně rolí komunikátora a příjemce. Jednosměrný průběh předávání informací má své společenské i technické příčiny. Nejdůležitější příčinou je závislost na nerovnoměrné sociální pozici komunikátora a příjemce sdělení. Technické příčiny jednosměrnosti jsou dnešním technickým pokrokem čím dál více odstraňovány. Sociální dosah mediálních informací je ovlivněn celou řadou faktorů potenciálních příjemců zpráv, jako je gramotnost, vzdělanost, životní styl a rozsah trávení volného času. Mezi tyto faktory je řazen také záměr moderátora, komu má být zpráva určena.

Masová komunikace je chápána jako fenomén, který se rozvíjí v masové společnosti. Je také zřejmé, že dnes už jsou média součástí pokrokové společnosti a že mnohé velké společenské instituce se mění působením masové komunikace.

„Masová média jsou významným zdrojem vzorců sociálního očekávání o sociální organizaci specifických skupin v moderní společnosti. To znamená, že ve svém obsahu popisují nebo zobrazují normy, role, statusy a sankce opravdu každého druhu skupiny známé v současném společenském životě.“ (DeFleur, 1996, s. 231)

Lidé jsou v masovém společenství neustále zaplavováni obrovským množstvím informací z celého světa. Stále častěji se setkáváme s pocitem nejistoty, úzkosti a bezmocnosti některých jedinců, kteří ztrácejí přehled v takové četnosti a nejsou schopni pochopit jejich pravý význam a zdroj.

Můžeme tedy říci, že současná společnost je tvořena z mas v tom smyslu, že se vytvořila velká skupina oddělených, izolovaných jedinců. Zároveň tito jedinci postrádají jakýkoliv centrální sjednocující význam nebo cíl.

Masová média jsou určena k tomu, aby oslovila co nejširší a současně různorodé spektrum posluchačů, případně čtenářů nebo diváků. Pronikají do domácností, mnozí lidé jim věnují až přespříliš pozornosti.

Každé rozhodnutí, každá informace prochází určitým filtrem (gatekeeping), než je zveřejněna. Lidé, kteří rozhodují o tom, co bude zveřejněno a co ne, se nazývají gatekeepers. Svého gatekeepera má vlastně skoro každá rodina, například při rozhodování o tom, který televizní program se bude sledovat. V masové komunikaci roli gatekeepera zastávají ředitelé médií, propagátoři, redaktoři, reportéři, moderátoři. Svou roli v rozhodování o informačním toku má i politika a vláda.

3 HROMADNÉ SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY

Média jsou rozdělena do dvou skupin na tištěná a elektronická. Mezi **tištěná** patří knihy, vyhlášky, časopisy, plakáty, noviny, letáky, informační brožury apod. V dnešní době dostávají novou kvalitu tím, že jsou populaci poskytována v elektronické podobě na internetu.

Podstatou je stále vizuální forma tištěné slovní a obrazové komunikace, ale i přesto jsou tyto podoby tiskovin řazeny mezi elektronická média. Nutno podotknout, že papírové noviny nemůžou aktuálností konkurovat internetovým novinám.

Mezi **elektronická** média se řadí televize, rozhlas, video, počítač, telefon, video, CD, DVD a další.

Za posledních 50 let prodělaly hromadné sdělovací prostředky pozoruhodný rozvoj. Jak už jsem na začátku této kapitoly zmiňovala, tištěná média pomalu opouštějí své výhradní místo ve prospěch elektronickým masových sdělovacích prostředků. Televize má za důsledek ovlivnění podoby tištěných médií i mezilidské komunikace. Často si lidé podle televizního vysílání řídí svůj denní program. Velmi důležitým médiem, podle některých autorů označovaným za celospolečenské médium, je považován internet, vyvinutý vojenským průmyslem USA.

3.1 FUNKCE MASMÉDIÍ

1. **Zdroj moci a přesvědčování** například v předvolebních kampaních, zde se využívá jejich informačních a zpravodajských schopností ve veřejném životě.
2. **Zdroj informací**, kde příjemci získávají díky masmédiím nové informace např. o moderním léku, o násilí, atd.
3. **Zdroj zábavy** u většiny lidí nezbytným prostředkem umožňujícím trávit pohodlně volný čas, umožňují volný čas lidí také organizovat a ekonomicky zhodnotit.
4. **Zdroj výchovy a vzdělávání** znamená, že média mohou záměrně působit na příjemce, učit ho a vychovávat.
5. **Zdroj norem, pravidel a optimálních postupů**, které veřejnost přijímá jako vzory, jako normální a správné chování.
6. **Zdroj ovlivňování, přesvědčování a veřejného mínění**, které se stává součástí individualizované výbavy.
7. **Fórum**, kde se odehrává celá řada událostí nejen veřejných, ale i soukromých, a tedy mohou být i prostředkem pro zvyšování popularity a slávy
8. **Zdroj podnikání**, neboť ten, kdo je majitelem masmédia, je využívá k zisku.

4 DRUHY MÉDIÍ

V této kapitole se budu věnovat popisu médií, o kterých budu hovořit v praktické části. Zaměřila jsem se nejvíce na mobilní telefony a internet. V ostatních kapitolách jsem se zabývala jejich historií a vývojem. Mezi další masmédiá můžeme zařadit tisk, film, rozhlas, v současnosti i obrazové (fotografie), hudební (DVD, CD, kazety, atd.) a audiovizuální (videokazety, DVD) reprodukce.

4.1 TELEFON

Slovo telefon vzniklo kolem roku 1840 pro pojmenování zařízení, které mělo pomocí dřevěných hůlek reprodukovat noty. O třicet let později byly služby telefonu spolu s telegrafem nabídnuty veřejnosti.

„Svojí povahou je telefon intenzívně osobní formou, která ignoruje veškeré nároky na vizuální soukromí, jehož si tak cení literární lidé.“ (McLuhan, 2000, s. 252)

Převratné generační změny proběhly ve druhé polovině dvacátého století. Za vynálezce telefonu je většinou považován Alexander Graham Bell. Jeho první telefon byl sestaven v roce 1876 v Bostonu (USA). Novější údaje tuto teorii vyvracejí a připisují vynález telefonu italskému vynálezci Antoniu Meucciovi už v roce 1849, kterou oficiálně potvrdil také kongres Spojených států v roce 2002.

Určitě musím připomenout, že vynález telefonu nelze připisovat jednomu vynálezci, neboť se jedná o dlouhý proces, který je třeba stále vylepšovat a zdokonalovat.

V současné době je za objevitele telefonu považován Antonio Meucci. Neznalost angličtiny a nedostatek obchodního talentu byly příčinou toho, že Meucci nebyl schopen svůj objev dopracovat do komerčně úspěšné podoby.

4.2 MOBILNÍ TELEFON

Vývoj mobilních spojení se dá jistě rozčlenit do několika etap. Prvním krokem byl přenos zvuku na delší vzdálenost, který fungoval a dodnes funguje, díky přenosu na klasických rádiových vlnách. Začátky přenosu mobilních signálů byly pomocí velkých pevných stanic, které byly zřízeny při vědeckých ústavech či vysokých školách. Později začali vědci a výrobci uvažovat, jak sestrojít menší přenosné zařízení. Jednalo se převážně o výzkum pro vojenské účely. Když se plán povedl, vzniklo několik typů přenosných vysílaček. Vysílačky fungovaly na nekódovaných vlnách, a tudíž nebyl problém hovor odposlouchávat. Z tohoto důvodu byla vytvořena celulární síť, kde ke každému přístroji bylo přiřazeno vlastní číslo. Postupem času vědci přišli i na odesílání textových zpráv, identifikaci volajícího, atd.

První mobilní telefon byl sestrojen před třicetitřemi lety s označením DynaTACO, který byl přezdíván cihla. Mezi průkopníky mobilní komunikace se zapsala americká Motorola, která za 78 let své existence ovlivnila vývoj mobilních zařízení. První prototyp mobilního telefonu se zrodil až roku 1973, kdy Rudy Kroloppa spolu se svým týmem sestrojili první funkční prototyp mobilního telefonu na světě. Uplynulo mnoho let, kdy se mobilní komunikace stále vyvíjela a poprvé v roce 1982 o sobě dává vědět Nokia (tehdy ještě pod značkou Mobira), uvedením svého prvního mobilního telefonu Mobira Senator určeného do

automobilů. Skutečný mobilní telefon, který nebyl určený do automobilů, byl vynalezen až roku 1987.

Displeje prvních mobilních telefonů se spíše podobaly dnešním kalkulačkám, zpočátku byly jednořádkové a lišily se pouze barvou. Postupem času byly vynalezeny grafické a víceřádkové displeje, které zobrazovaly stav baterie, úroveň signálu, vyzváněcí profil, čas, datum apod.

Prvním nadstandardem byla v době mobilních telefonů služba SMS. Některé mobilní telefony vůbec nerozuměly a jiné uměly pouze SMS zprávu přečíst.

V dnešní době se staly mobilní telefony součástí života více jak dvěma miliardám lidí. Výrobci telefonů neustále zdokonalují mobilní telefony a technologie v této oblasti. Mobilní telefony se začínají stávat multimediálními přístroji. Dnes si nedovedeme představit vzájemnou komunikaci bez těchto přístrojů. Mobilní telefony nabízejí široké pole komunikačních prostředků, jako jsou hlasové služby, SMS a MSM zprávy, datové přenosy, připojení na internet a e-mail, atd. Výrobci přizpůsobují mobilní telefony pro jednotlivé spotřebitele, od seniorů až k těm nejnáročnějším uživatelům. Mobilní telefony také nahrazují MP3 přehrávače. Mezi další možnosti patří fotografování a okamžité sdílení fotografií.

Při používání mobilních telefonů zejména mladšími dětmi, bych chtěla vyzvat rodiče, aby byli obezřetní, k čemu jejich dítě mobilní telefon používá. Z bezpečnostních důvodů by si měli s dětmi stanovit určitá pravidla. Intenzivní využívání mobilních telefonů znamená pro děti velké riziko zneužití osobních údajů. Děti často prostřednictvím mobilních telefonů nebo internetu prozrazují osobní údaje neznámým uživatelům. Výzkumy dále zjišťují, že nadměrné používání mobilních telefonů, zvyšuje riziko rakoviny mozku. Studie prokazují, že dlouhodobé užívání

mobilního telefonu, může způsobit na straně mozku, kde člověk drží telefon zhoubný nádor.

GALAXIE, *Vývoj mobilních telefonů*. [cit. 18. 2. 2010] Čerpáno z: <http://www.galaxie.name/index.php?clanek=vyvoj-mobilnich-telefonu-1-dil>

BRITSKÉ LISTY, *Mobilní telefony jsou zdraví nebezpečné*. [cit. 19. 2. 2010] Čerpáno z: <http://www.blisty.cz/art/36626.html>

4.3 INTERNET

„Moje děti samozřejmě budou mít počítač. Ale nejdříve dostanou knihy.“ (Bill Gates)

První myšlenky na vytvoření sítě, která by dokázala propojovat navzájem nejdůležitější vojenské, vládní a vědecko-výzkumné počítače se začaly objevovat počátkem šedesátých let. V roce 1968 byla v Národní výzkumné laboratoři ve Velké Británii instalována první testovací síť. Poté začala pod záštitou ministerstva obrany USA vznikat síť ARPANET. V roce 1983 byly odděleny od původní sítě části, které měly něco společného s vojenstvím, a začaly tvořit samostatnou síť. Hlavní využití této sítě byla elektronická pošta. V roce 1989 byly poprvé objeveny myšlenky služby World Wide Web (www), první prototyp byl představen o rok později. Od roku 1991 je síť přístupná veřejnosti a komerčnímu využití. Česká republika byla připojena roku 1992.

„Internet byl původně vytvořen a určen pro výměnu informací, zejména toho typu, pro který se běžně používá název data.“ (Musil, 2008, s. 163)

Internet je celosvětová počítačová síť podobná běžné počítačové síti. Počítače jsou vzájemně propojeny a díky tomu mohou společně komunikovat, předávat nebo sdílet informace. Každý počítač může komunikovat s libovolným jiným, k síti připojeným počítačem. Počítače na Internetu pracují jednak jako klienti a jednak jako servery. Servery poskytují internetové služby, klienti tyto služby využívají. Službou internetu se rozumí zasílání dat klientovi na jeho žádost. Většinou se jedná o data, která jsou umístěna na pevném disku serveru, nebo informace, která jsou za chodu na serveru dynamicky vytvořena a odeslána klientovi. Internet nabízí spoustu adres obsahujících materiály od osobních stránek, obrazových galerií, přes specializované informační stránky, až třeba po literární tvorbu.

„Na internetové síti lze nalézt informace všeho druhu: je zde dostupné vše, co se kdokoliv ze stamilionů uživatelů sítě rozhodl zpřístupnit.“ (Musil 2008, s. 166)

Internet není klasické masmédiem, ale je to prostředí, v němž mohou probíhat různé typy komunikace. Propojení tradičních médií a internetu je velmi patrné, jelikož existující tisk a rozhlas, nabízejí internetové verze svých produktů, vznikají produkty, které vycházejí z tradičních médií, ale přímo s nimi nesouvisí. Výhodou internetu je jeho obrovská rychlost a informační dostupnost. Internet nemá žádného konkrétního vlastníka, není organizován jednotnou organizací, nemá jednoznačně danou strukturu, ani není významně regulován.

Internet se v mnoha zemích stává běžnou součástí každodenního života. Umožňuje nám číst denní tisk, nakupovat zboží, elektronický styk s bankou, komunikovat s přáteli a také práci na dálku z domova.

Mezi nevýhodu Internetu lze zařadit rychlost, jelikož kvůli obrovskému zájmu uživatelů, kterých rapidně přibývá, přestává

stačit kapacita linek určených pro Internet. Za další z nevýhod můžeme považovat například možnost vyhledání informací o drogách, pornografií, a dalších nepovolených skutečnostech. Také zde můžete nalézt přesný postup na výrobu drog nebo výbušnin a to na běžně dostupných stránkách i pro mladistvé. Jedna z nevýhod je také volný přístup k internetu, nikdo neodhalí, že na druhé straně sedí osoba mladší osmnáct let, a prohlíží si stránky s pornografií. Dále jsou na internetových stránkách informace, které se nemůžou zaručit svou pravdivostí, a je nutné brát některé údaje s rezervou.

„Elektronická média přinášejí značná rizika pro mládež a zejména děti. Kvůli specifčnosti dětské psychiky je riskantní zejména sledování násilných a erotických scén. Televizní násilí a násilné počítačové hry prokazatelně ovlivňují násilné chování u dětí a mládeže a kriminalitu v dospělém věku.“ (Musil, 2007, s. 87)

4.4 SKYPE

Jedná se o aplikaci, která slouží pro telefonování a textovou komunikaci. Skype je dokonalý prostředek pro komunikaci po Internetu. Umožňuje bezplatně telefonovat z jednoho počítače na druhý. Pro přenos hlasu potřebujeme mikrofon a reproduktury. Mezi hlavní funkce a vlastnosti Skype patří zejména skupinový chat, videohovory, konferenční hovory, přenos souborů, pořizování snímků z videohovorů, přesměrování hovoru a další. Aplikace Skype dále umožňuje předávání hovorů na mobilní telefony a pevné linky.

4.5 FACEBOOK

Jedná se o fenomén na internetu, který zasáhl celý svět. Jeho úspěch spočívá v tom, že tvoří velkou virtuální sociální síť, na které se může představit každý, kdo má zájem, bez ohledu na pohlaví, věk či rasu, a s ním se mohou zkontaktovat další uživatelé.

Díky této rozsáhlé sociální síti se velmi brzy dozvíte, zda se vašemu kamarádovi narodilo dítě, co dneska vyfotil, na kterou diskotéku se chystá, atd. Samozřejmě má také svá negativa, díky Facebooku se mnoho párů rozešlo či dokonce rozvedlo a někteří uživatelé dostali v práci výpověď.

Facebook je přeložen do šedesáti pěti jazyků. Čítá kolem 400 milionů uživatelů a řadí se mezi největší společenské sítě na světě.

II. EMPIRICKÁ ČÁST

5 VLASTNÍ VÝZKUM

Ve výzkumné části jsem zkoumala, jak mládež v dnešní době užívá internet a jaké dorozumívací prostředky preferuje pro přenos hlasu. Cílem mého výzkumu bylo zjištění, zda jsou masmédia, zejména internet a mobilní telefony, součástí životního stylu mládeže.

Při výzkumu jsem používala dotazníkovou metodu, která je v pedagogických výzkumech nejfrekventovanější. Výhodou písemného dotazování je menší časová náročnost a jednoduchost při shromažďování příslušných informací.

Dotazník jsem osobně rozdala mezi žáky a čekala na jeho vyplnění. Osobní setkání považuji za mnohem praktičtější, než kdybych dotazníky nechala ve škole a pak bych si je jenom vyzvedla. Mohla by být snížena návratnost vyplněných dotazníků. Individuálním přístupem jsem měla 100 % návratnost všech vyplněných dotazníků. Svou přítomností jsem se snažila dát žákům najevo důležitost vyplnění dotazníku.

6 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

6.1 PŘEDBĚŽNÁ FÁZE

Výzkumný problém jsem se snažila formulovat na základě prostudované odborné literatury. Pro získání velkého množství dat jsem zvolila umístění dotazníku na základní a střední škole. Respondenty jsem oslovila a předložila jim k vyplnění dotazník. Dotazník byl sestaven z dvanácti otázek. Otázky obsahovaly tři typy odpovědí. Třetí otázka byla rozdělena na dalších sedm otázek, u kterých měli žáci z výběru zakroužkovat variantu ano x ne. U zbývajících otázek byly nabízené odpovědi označené a, b, c atd. Otázka č. 8 byla otevřená a respondenti zde mohli odpověď vyjádřit svými slovy a podle vlastního uvážení. Otázky jsem se snažila formulovat dle stručnosti a srozumitelnosti, jak pro žáky základní, tak pro žáky střední školy.

Před realizační etapou jsem vyzkoušela dotazník na úzkém vzorku obyvatel naší obce. Všichni byli žáci základní i střední školy. Mojí obavou bylo, že žáci ze základní školy dobře nepochopí kladené otázky, ale po vyhodnocení jsem dospěla k závěru, že všichni testovaní respondenti otázkám porozuměli a správně odpověděli. Zde se mi dotazník osvědčil a malá skupina respondentů neměla s vyplněním dotazníku žádné problémy. Po vyhodnocení jsem postupovala ve výzkumu na zvolené základní a střední škole.

6.2 REALIZAČNÍ FÁZE

Šetření jsem prováděla na základní a střední škole, kde jsem si předem s paní ředitelkou a panem ředitelem domluvila provedení výzkumu. Základní školu jsem zvolila v Uherském

Hradišti a střední školu ve Zlíně. Druhy škol byly záměrně vybrány dle požadovaného věku respondentů (mládeže). Na každé škole jsem vybrala jeden ročník, celkem pět tříd. Ze základní školy dvě deváté třídy a ze střední školy tři třídy prvního ročníku. V průměru na jednu třídu připadá 28 žáků.

Dotazníky jsem vždy rozdávala na začátku vyučovací hodiny z důvodu soustředěnosti na samotné vyplnění. V případě nejasnosti při vyplňování jsem byla připravena odpovědět na dotazy žáků. Na základní škole jsem se setkávala s otázkami typu, zda se musí podepisovat, i když bylo na první straně dotazníku uvedeno, že dotazník je zcela anonymní. Otázky žáků se dají zdůvodnit tím, že nejsou například na dotazníková šetření zvyklí nebo je to pro ně něco nového.

6.3 ANALYTICKÁ FÁZE

V této části svého výzkumu jsem analyzovala získaná data. Z důvodu velkého množství získaných údajů, jsem vytvořila přehledné tabulky a grafy do kterých jsem jednotlivě vkládala získané informace. Také jsem ke všem sesbíraným datům přidala slovní vysvětlení a upřesnění. Snažila jsem se u každé vyhodnocené otázky, upozornit zainteresované skupiny osob na možná úskalí související s používáním moderních prostředků masové komunikace.

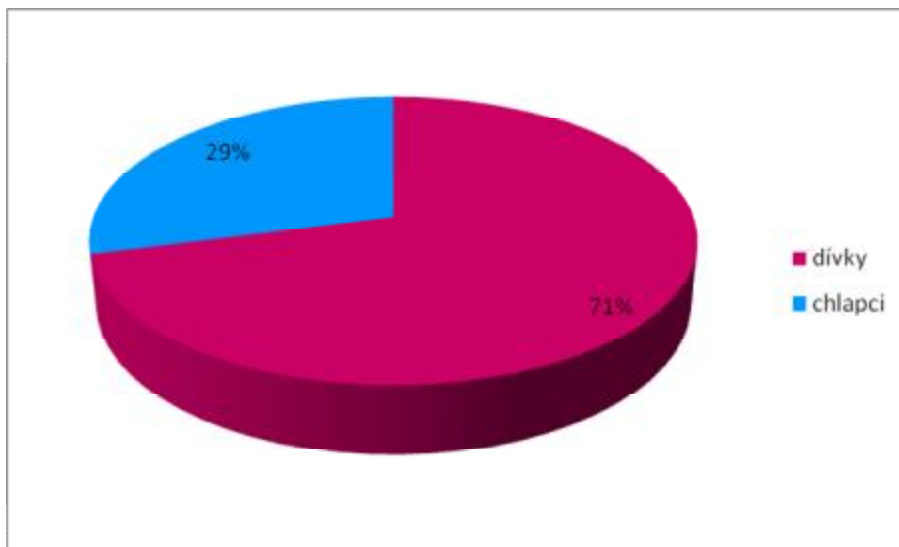
6.4 STRUKTURA VÝZKUMU

Výzkum obsahoval celkem 141 respondentů, kteří byli dále rozděleni dle několika kritérií:

- a) pohlaví – dívka/chlapec
- b) typ navštěvované školy – ZŠ/SŠ
- c) podle bydliště – město/vesnice

Struktura dle pohlaví:

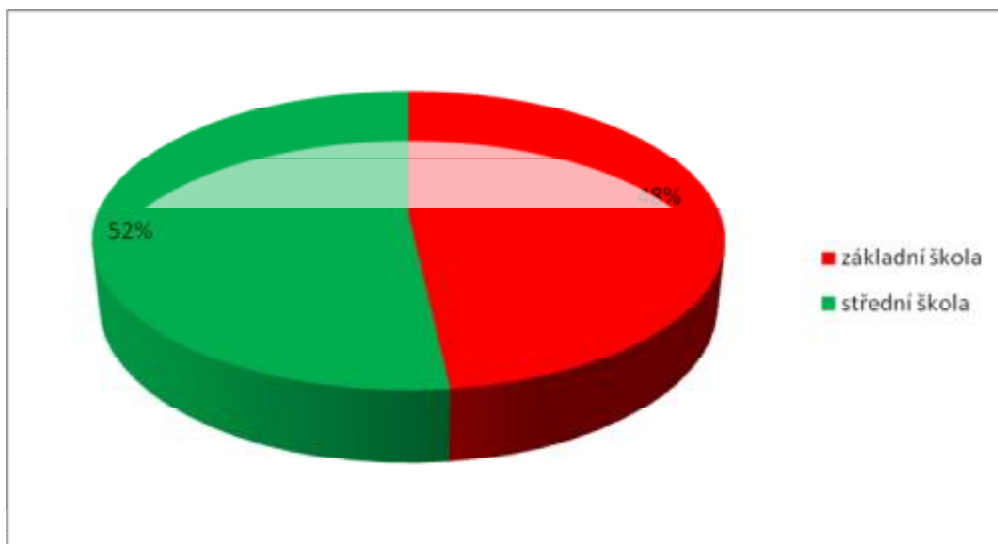
Graf č. 1: Pohlaví respondentů.

Ze 141 respondentů bylo 100 dívek (71 %) a 41 chlapců (29 %).

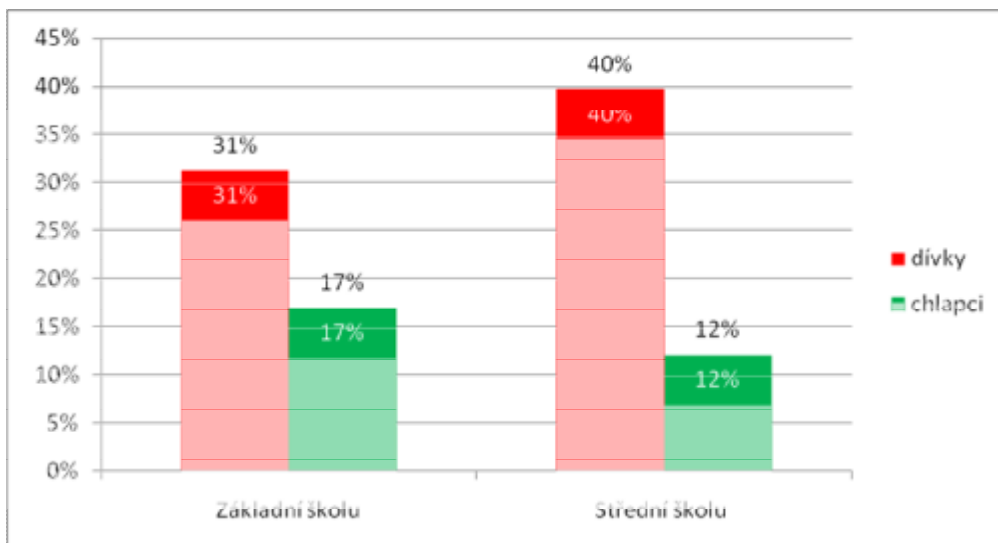
Struktura dle navštěvované školy:

Graf č. 2: Typ navštěvované školy.

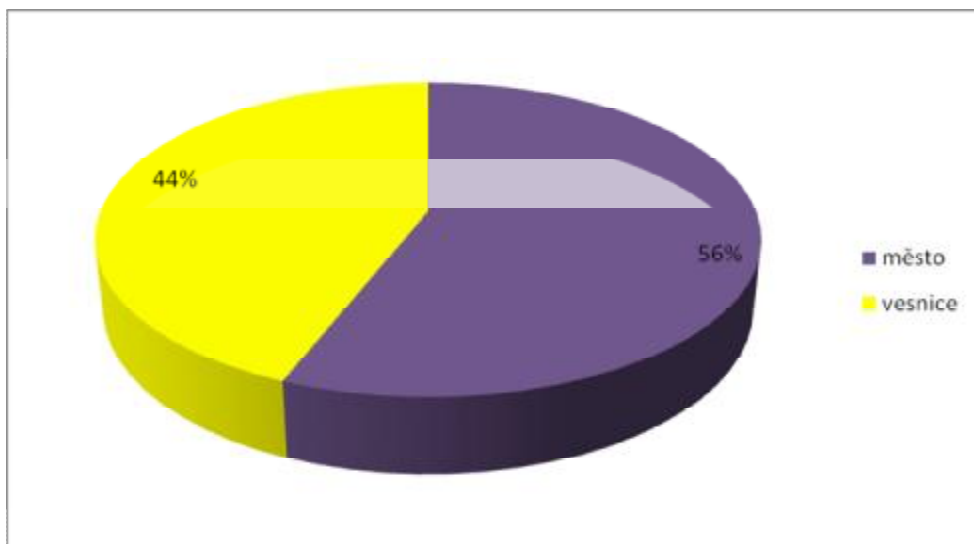
Ze 141 respondentů, navštěvovalo základní školu 68 respondentů (48 %), střední školu 73 respondentů (52 %).

Graf č. 3: Rozdělení respondentů dle typu školy a pohlaví.

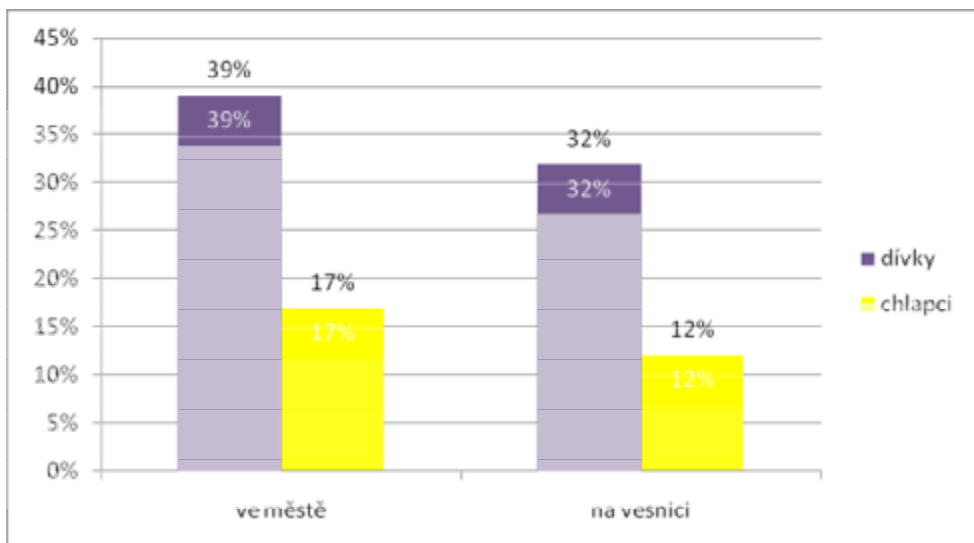
Struktura dle bydliště:

Graf č. 4: Trvalé bydliště.

Ze 141 respondentů, má 79 (56 %) trvalé bydliště ve městě a na vesnici 62 (44 %).

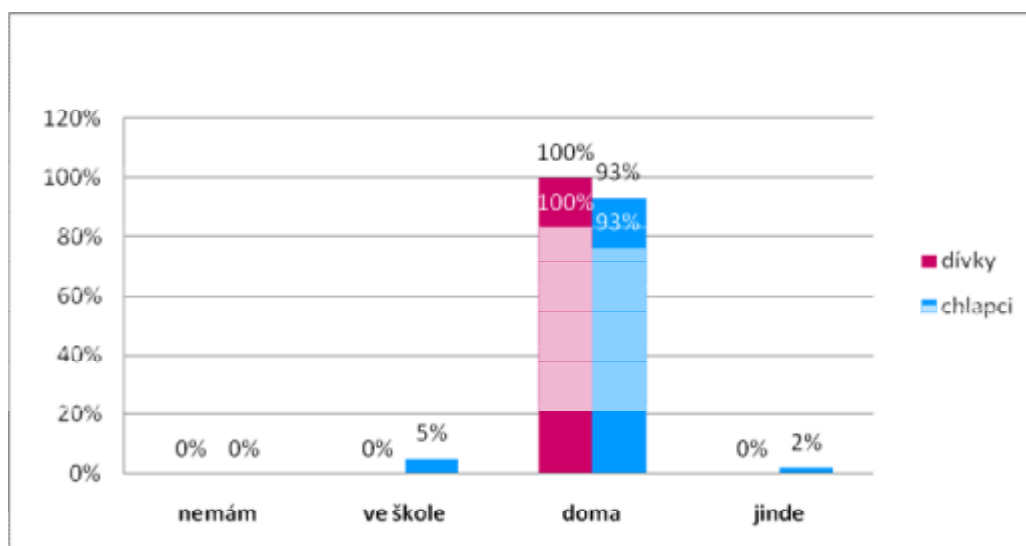
Graf č. 5: Rozdělení respondentů dle pohlaví a bydliště.

6.5 VÝSLEDKY PROVEDENÉHO VÝZKUMU

Otázka č. 1:

K internetu máš přístup:				
	nemám	ve škole	doma	jinde
dívky	0	0	100	0
v %	0 %	0 %	100 %	0 %
chlapci	0	2	38	1
v %	0 %	5 %	93 %	2 %

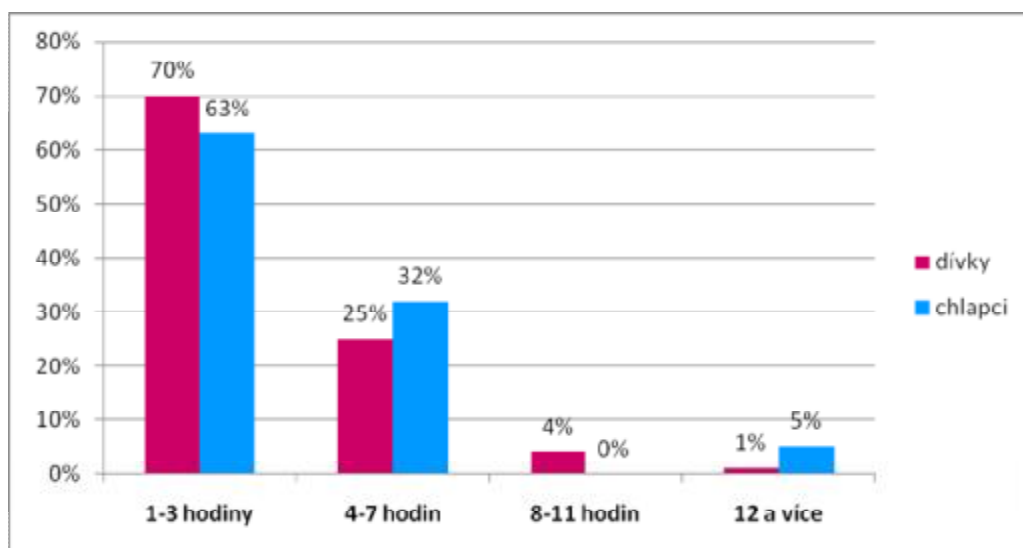

V této otázce jsem počítala s možností, že všichni žáci základních a středních škol mají připojení ve škole v rámci povinného předmětu „Informatika“, jehož osnovy obsahují i práci s internetem.

Úkolem této otázky bylo zjištění kolik % respondentů má přístup k internetu z domova. Jak graf ukazuje má tuto možnost 100 % dívek. Chlapci se od dívek liší tím, že tuto možnost má pouze 93 %. Ostatní chlapci mají přístup k internetu pouze ve škole 5 % a jinde 2 %. Chlapec, který odpověděl jinde, uvedl, do závorky knihovna.

Otázka č. 2:

Kolik času denně trávíš na internetu?				
	1-3 hodiny	4-7 hodin	8-11 hodin	12 a více
dívky	70	25	4	1
v %	70 %	25 %	4 %	1 %
chlapci	26	13	0	2
v %	63 %	32 %	0 %	5 %

Další otázka, kterou jsem žákům položila, měla za úkol zjistit, kolik času denně tráví na internetu. Z grafu je patrné, že nejvíce respondentů vybralo odpověď typu:

A: 1-3 hodiny tráví denně u internetu 70 % dívek a 63 % chlapců

B: 4-7 hodin tráví denně u internetu 25 % dívek a 32 % chlapců

C: 8-11 hodin tráví denně u internetu 4 % dívek a 0 % chlapců

D: 12 a více hodin tráví denně u internetu 1 % dívek a 5 %

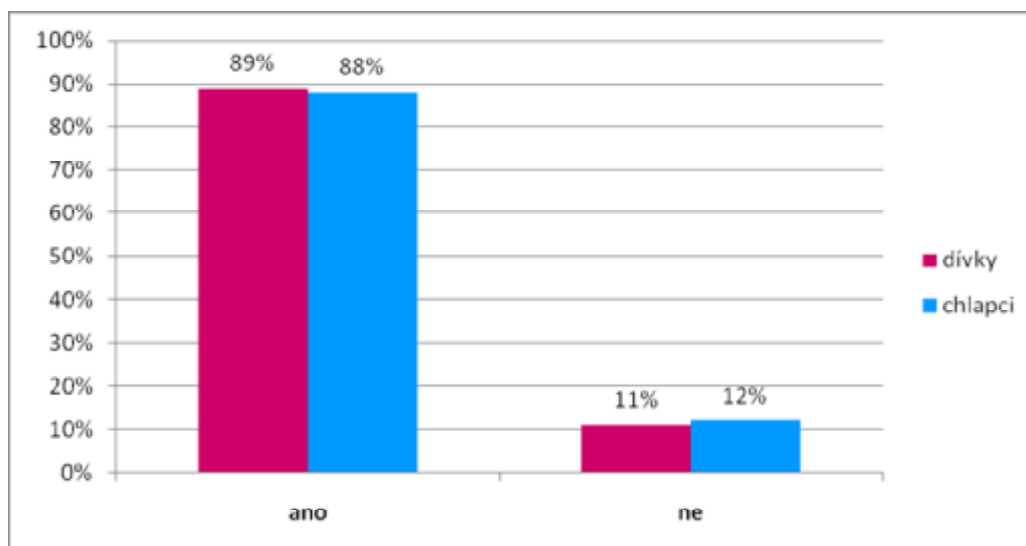
Poslední odpovědí jsem byla dosti zaskočena. A ráda bych upozornila na možnosti závislosti žáků na internetu. Tuto

časovou zátěž u žáků nepovažují za rozumnou, jelikož žáci se věnují internetu déle, než je k jejich prospěchu. Domnívám se, že čas pro trávení na internetu si krátí dobu určenou k odpočinku.

Jak graf ukazuje je internet užíván mládeží každý den a to i několik hodin.

Otázka č. 3a:

Používáš internet pro vyhledávání informací za účelem vzdělávání?		
	ano	ne
dívky	89	11
v %	89 %	11 %
chlapci	36	5
v %	88 %	12 %

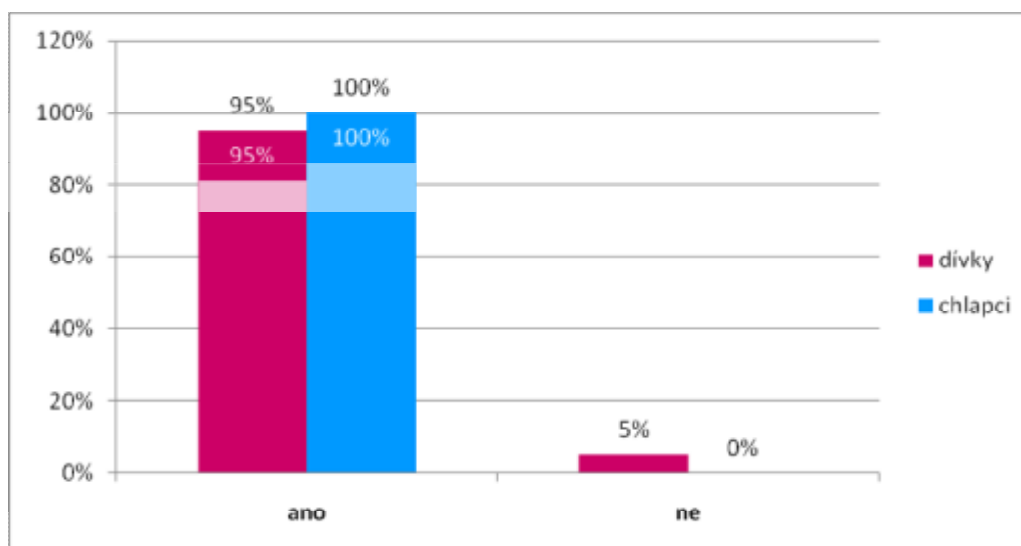
Jak je patrné z grafu, odpověď typu ano uvedlo 89 % dívek a 88 % chlapců. Zbývajících 11 % dívek a 12 % chlapců uvedlo odpověď ne.

Z grafu vyplývá, že velké procento žáků používá internet pro vyhledávání informací za účelem vzdělávání. Tato možnost se

určitým způsobem projevuje ve vzdělanosti žáků a širokém životním rozhledu.

Otázka č. 3b:

Používáš internet pro stahování a přehrávání hudby a filmů?		
	ano	ne
dívky	95	5
v %	95 %	5 %
chlapci	41	0
v %	100 %	0 %

Nejvíce odpovědí je u odpovědi ano, 95 % dívek a 100 % chlapců používá internet pro stahování a přehrávání hudby a filmů. Odpověď ne zaznamenalo pouze 5 % děvčat, které tuto možnost nevyužívají na rozdíl od chlapců, kteří stahování a přehrávání hudby využívají naplno.

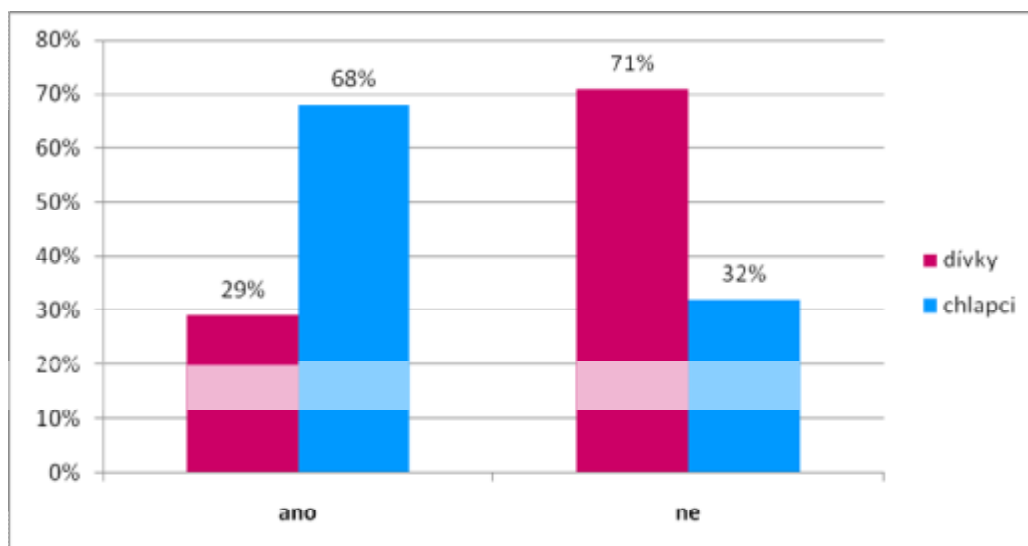
Tato možnost, která je běžně na internetu přístupná, může žákům přinášet určité poučení, ale na druhou stranu to může být pro mládež velmi škodlivé, jelikož nám není známo jaký druh hudby a filmu na internetu stahují. Tato činnost by měla být

u mladších žáků kontrolována zejména rodiči a pedagogy ve škole, aby nedocházelo k poškozování charakteru a nevedlo to žáky k chybným činnostem a závadnému chování.

Také bych chtěla upozornit na možnost nelegálního stahování hudby a filmů, které je v České republice považováno za trestnou činnost. Doporučuji tuto činnost více kontrolovat zákonnými zástupci a pracovníky, kteří se podílejí na výchově mládeže.

Otázka č. 3c:

Používáš internet pro hraní a stahování počítačových her?		
	ano	ne
dívky	29	71
v %	29 %	71 %
chlapci	28	13
v %	68 %	32 %

Další otázkou, kterou jsem položila žákům, bylo zjištění, zda používají internet pro hraní a stahování počítačových her.

Z grafu je patrné, že 29 % dívek a 68 % chlapců používá internet pro hraní a stahování počítačových her. 71 % dívek a 32 % chlapců internet pro stahování a hraní počítačových her nepoužívá.

Tyto odpovědi ukazují na velký rozdíl mezi odpověďmi chlapců a děvčat. Z grafu vyplývá, že chlapci používají více internet pro hraní a stahování her než děvčata. Zdůvodnění, proč chlapci tráví více času hraním a stahováním her než děvčata, můžeme nalézt v teorii, že jsou soutěživí a mohou si své agresivní chování kompenzovat na neživých postavách.

Abych si ověřila tvrzení, že chlapci používají více než děvčata internet k hraní a stahování her jsem vymezila dvě následující hypotézy:

H_0 : Frekvence hraní a stahování her na internetu je u dívek a chlapců stejná.

H_A : Frekvence hraní a stahování her na internetu je u dívek a chlapců rozdílná.

Hypotéza (H_0) tkz. nulová je podmínka, že mezi pozorovanými jevy není souvislost. Hypotéza (H_A) tkz. alternativní je podmínka, že mezi pozorovanými jevy je souvislost. V tomto případě je opakem hypotézy nulové.

Pro testování hypotéz jsem použila test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku. Její použití přichází v úvahu v případech, kdy proměnné (jevy), mezi nimiž máme potvrzovat relaci, mohou nabývat jen dvou volitelných hodnot.

Schéma čtyřpolní tabulky pro test nezávislosti chí-kvadrát:

	α	$\text{non } \alpha$	
β	a	b	$a + b$
$\text{non } \beta$	c	d	$a + d$
	$a + c$	$b + d$	n

Čtyřpolní tabulka po dosažení hodnot:

	<i>hrají hry</i>	<i>nehrají hry</i>	Σ
<i>chlapci</i>	28	13	41
<i>děvčata</i>	29	71	100
Σ	57	84	141

Zvolená hladina významnosti: 0,05.

Vzorec pro výpočet chí-kvadrátu:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a+b) \cdot (a+c) \cdot (b+d) \cdot (c+d)}$$

Dosažené hodnoty do vzorce:

$$\chi^2 = 141 \cdot \frac{(28 \cdot 71 - 13 \cdot 29)^2}{(28+13) \cdot (28+29) \cdot (13+71) \cdot (29+71)} = 141 \cdot \frac{2595321}{19630800} = 18,641$$

Čtyřpolní tabulka má v každém případě jeden stupeň volnosti. K tomuto stupni a zvolené hladině významnosti (0,05), vyhledáme náležitou kritickou hodnotu v tabulkách.

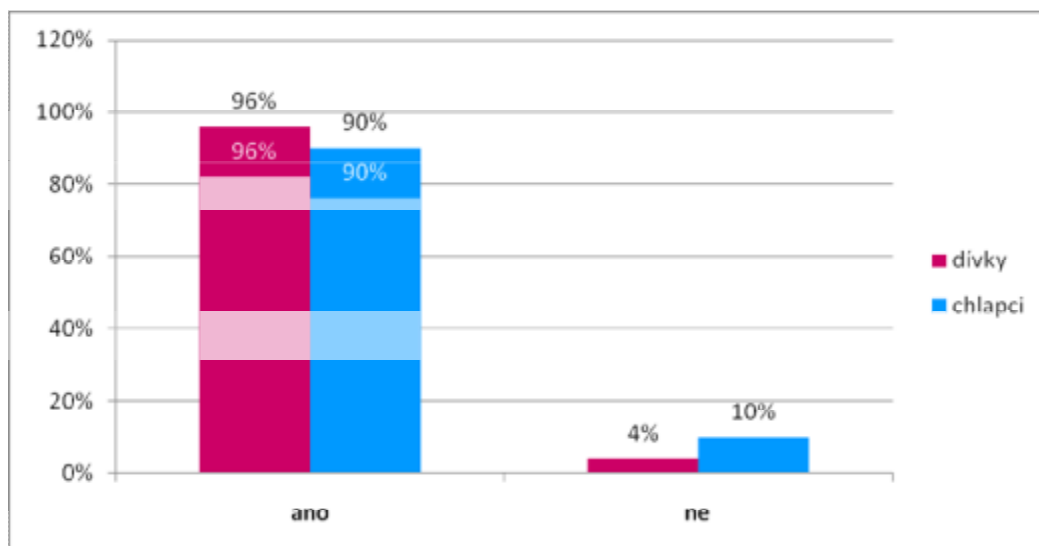
$$c_{0,05}^2(1) = 3,841 < 18,641$$

Podle výpočtu je hodnota chí-kvadrát je větší než hodnota kritická, proto zamítám nulovou hypotézu a přijímám alternativní hypotézu.

H_A : Frekvence hraní a stahování her na internetu je u dívek a chlapců rozdílná.

Otázka č. 3d:

Používáš internet pro komunikaci (icq, skype, facebook)?		
	ano	ne
dívky	96	4
v %	96 %	4 %
chlapci	37	4
v %	90 %	10 %

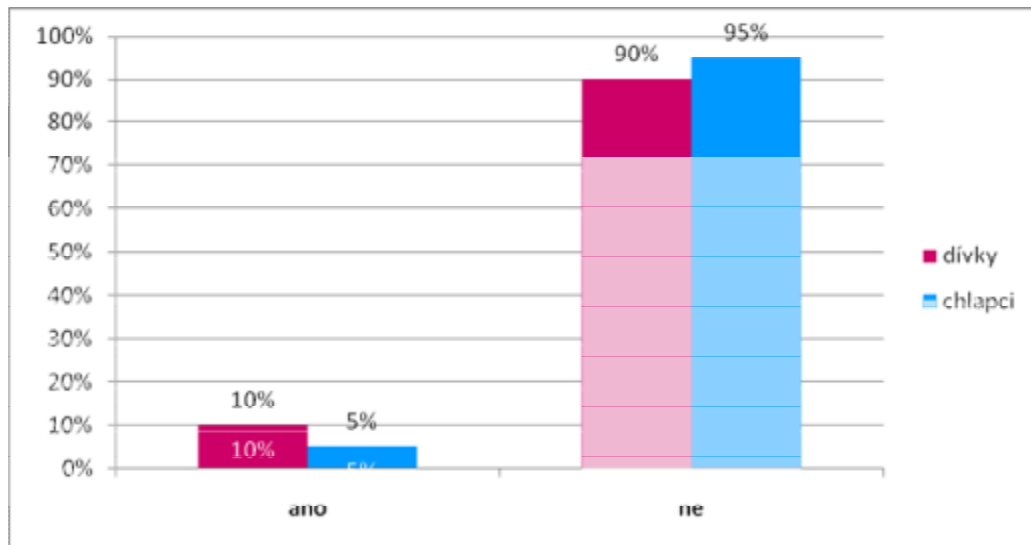

Mezi další dotazy, byla zařazena otázka, která měla zjistit, zda žáci používají internet pro komunikaci. Jak graf ukazuje, 96 % dívek a 90 % chlapců používá internet pro komunikaci. 4 % děvčat a 10 % chlapců internet pro komunikaci nepoužívá.

Odpovědi na tuhle otázkou jsou celkem vyrovnané a vyplývá, že komunikace po internetu je mezi žáky dosti rozšířená. Kladně bych hodnotila možnost komunikace mezi žáky a jejich rodiči pro potřebu rady nebo v případě tísně. Žáci si mohou také předávat informace ze školy nebo prožitky ve volném čase. Je třeba upozornit na možnosti počítačové šikany, kdy mládež často umísťuje videonahrávky v nevhodných situacích svých spolužáků na internet. Tato činnost je velmi nebezpečná a u mládeže v pubertě může způsobit velké újmy na psychice, které mohou vyústit k až k neřešitelným situacím a k tragickým koncům.

Otázka č. 3e:

Používáš internet k navštěvování online seznámk?		
	ano	ne
dívky	10	90
v %	10 %	90 %
chlapci	2	39
v %	5 %	95 %

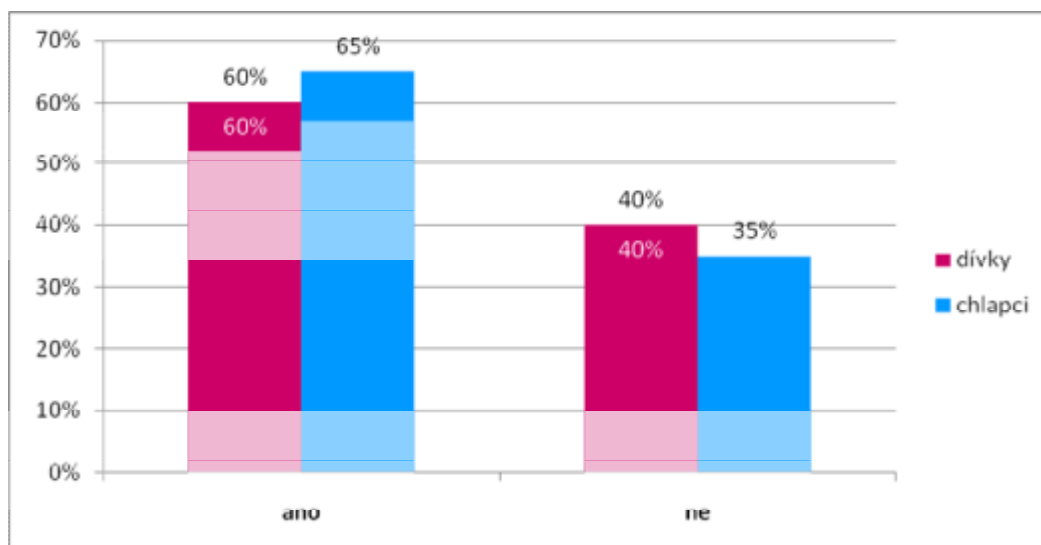
Další otázkou, bylo zjištění, zda žáci používání internet k navštěvování online sezonek. Z grafu je patrné, že 10 % dívek a 5 % chlapců používá internet pro navštěvování online sezonek. Zbylých 90 % dívek a 95 % chlapců online seznamky nenavštěvuje.

Tento fakt by se dal zdůvodnit tím, že mladí lidé resp. mládež, nemá s navazováním kontaktů mezi svými vrstevníky problémy. Zastoupená menšina v grafu může mít s navazováním kontaktů určité problémy nebo se zde vyskytují také tzv. „recesisté“.

Pokud mladí lidé navštěvují tyto typy online sezonek, měli by dbát na určitou obezřetnost při seznamování s neznámým člověkem. Vždy na druhé straně nemusí sedět takový objekt, který je popsán ve svém profilu. Často se objevují psychicky narušení jedinci, kteří zde hledají své oběti ať už k sexuálnímu nebo psychickému zneužívání. Zde opět kladu za důraz na rodiče a pracovníky, kteří zodpovídají za výchovu mládeže, aby měli přehled, k čemu žáci internet užívají a jaké stránky navštěvují.

Otázka č. 3f:

Používáš internet pro vyhledávání informací o zboží a službách?		
	ano	ne
dívky	60	40
v %	60 %	40 %
chlapci	27	14
v %	65 %	35 %

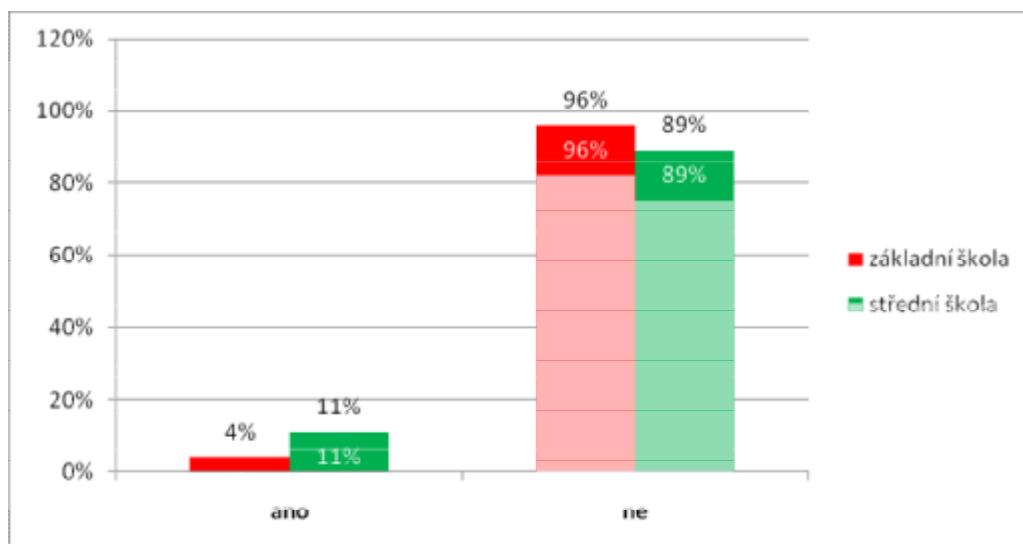
Mezi předposlední otázku typu 3 jsem umístila otázku, zda používají internet pro vyhledávání informací o zboží a službách. Z grafu je patrné, že 60 % dívek a 65 % chlapců používá internet pro vyhledávání informací o zboží a službách. 40 % dívek a 35 % chlapců internet pro vyhledávání informací o zboží a službách nevyužívá.

Jak z grafu plyne, mladí lidé v dnešní době hodně nakupují přes internet. Odůvodnění můžeme nalézt v teorii, že nakupování přes internet je pohodlnější ale také výhodnější z hlediska ceny a širokého sortimentu nabízeného zboží. Opatrnost by byla při této činnosti namístě. Mé doporučení pro žáky je prvotní rada s rodičem nebo zkušenějším uživatelem těchto aplikací, aby nedocházelo k situacím, kdy může být nakupující podveden.

Hlavně žáci základní školy by neměli nakupovat sami z důvodu, že nemají peníze a živí je rodiče. Žáci střední školy, už mohou mít peníze např. z brigád. Ale pořád zůstávají nezletilí a měly by být tyto činnosti pod dohledem.

Otázka č. 3g:

Používáš internet pro online účast na vzdělávacích kurzech?		
	ano	ne
základní škola	3	65
v %	4 %	96 %
střední škola	8	65
v %	11 %	89 %

Poslední otázka, kterou jsem umístila do skupiny tři, zněla, zda používají internet pro online účast na vzdělávacích kurzech. Tentokrát jsem neprovedla srovnání mezi děvčaty a chlapci, ale zjišťovala jsem, jak je to s vyhledáváním informací na základní a střední škole.

Z grafu je patrné, že 4 % respondentů ZŠ a 11 % respondentů SŠ používá internet pro online účast na vzdělávacích

kurzech. 96 % respondentů na ZŠ a 89 % na SŠ respondentů tuto možnost nevyužívá.

Odpovědi nejsou velmi optimistické a očekávala bych větší procento odpovědi alespoň u respondentů SŠ. Zde zdůrazňuji na nepoměr trávení volného času na internetu se zábavou a vzděláváním. Tak malé procento může být zapříčiněno tím, že mládež o vzdělávacích kurzech není dostatečně informována. Přenos této informace by mohly zajišťovat zejména masmédiá. V novinách čteme, v televizi vidíme, jenom upozornění na Skype, facebook a podobné zábavné aplikace, ale už se neobjevují reklamy a upoutávky na vzdělávací aplikace, která by směřovaly k rozvoji vzdělanosti a prohlubování informací mládeže.

Pro ověření, zda respondenti ze střední školy používají internet pro online účast na vzdělávacích kurzech více než respondenti ze základní školy, jsem vymezila dvě hypotézy.

H_0 : Frekvence používání internetu pro online účast na vzdělávacích kurzech je u respondentů ze střední a základní školy stejně velká.

H_A : Frekvence používání internetu pro online účast na vzdělávacích kurzech je u respondentů ze střední a základní školy rozdílná.

Schéma čtyřpolní tabulky pro test nezávislosti chí-kvadrát:

	α	$\text{non } \alpha$	
β	a	b	a + b
$\text{non } \beta$	c	d	a + d
	a + c	b + d	n

Čtyřpolní tabulka po dosažení hodnot:

	<i>vzdělávají</i>	<i>nevzdělávají</i>	Σ
<i>základní škola</i>	3	65	68
<i>střední škola</i>	8	65	73
Σ	11	130	141

Zvolená hladina významnosti: 0,05.

Vzorec pro výpočet chí-kvadrátu:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a+b) \cdot (a+c) \cdot (b+d) \cdot (c+d)}$$

Dosažené hodnoty do vzorce:

$$\chi^2 = 141 \cdot \frac{(3 \cdot 65 - 65 \cdot 8)^2}{(3+65) \cdot (3+8) \cdot (65+65) \cdot (8+65)} = 141 \cdot \frac{650}{7098520} = 0,013$$

Vypočítaná hodnota χ^2 :

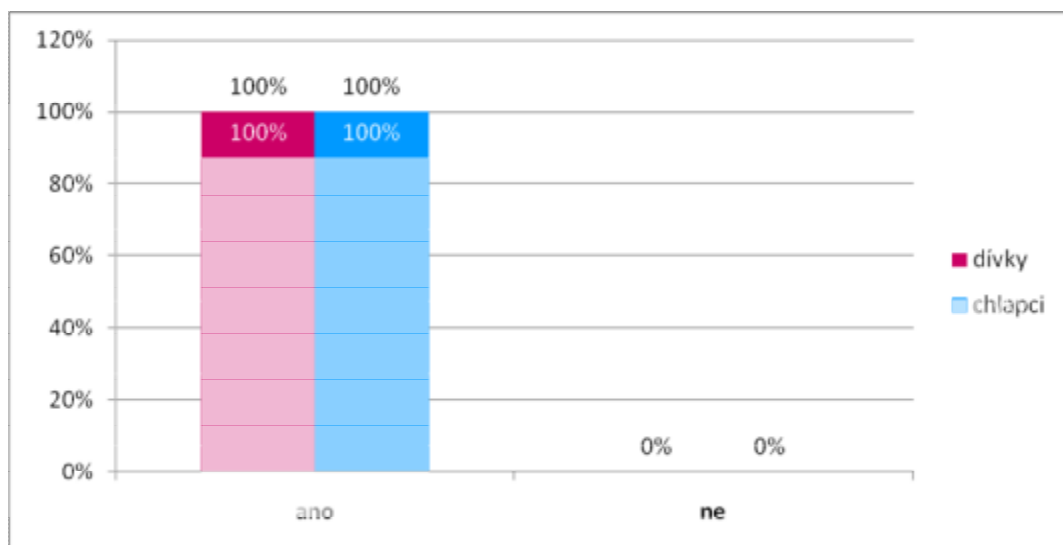
$$\chi^2_{0,05}(1) = 3,841 > 0,013$$

Odmítám alternativní hypotézu a přijímám nulovou.

H_0 : Frekvence používání internetu pro online účast na vzdělávacích kurzech je u respondentů ze střední a základní školy stejně velká.

Otázka č. 4:

Vlastníš mobilní telefon?		
	ano	ne
dívky	100	0
%	100 %	0 %
chlapci	41	0
%	100 %	0 %

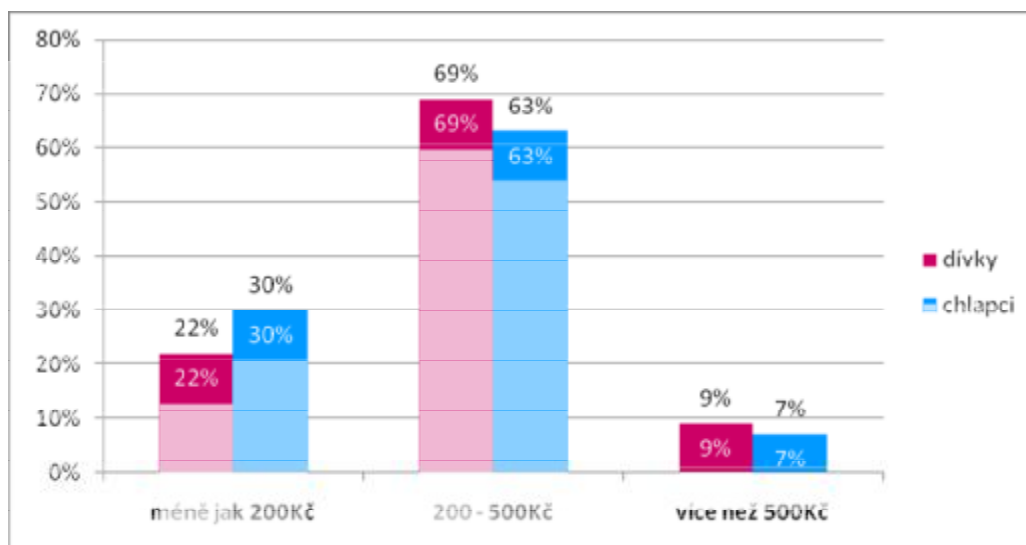

Otázkou č. 4 jsem si jenom chtěla potvrdit své mínění, že v dnešní době mládež vlastní mobilní telefon. Z grafu je patrné, že 100 % dívek a 100 % chlapců vlastní mobilní telefon. V podstatě není co dodat k vyhodnocení tohoto grafu. Současná doba vyžaduje větší propojení, jak s rodinou nebo přáteli.

Mobilní telefon může být dobrým pomocníkem v nebezpečných situacích. Ale na druhou stranu musím také připomenout, že se stále častěji setkáváme s proniknutím do soukromí právě přes mobilní telefony. Respondentům bych doporučila dbát na větší obezřetnost při zveřejňování svých telefonních čísel a kontrolu mladších žáků rodiči, s kým jejich děti přicházejí do styku přes mobilní telefony.

Otázka č. 5:

Jaký máš měsíční tarif?			
	méně jak 200Kč	200 - 500Kč	více než 500Kč
dívky	22	69	9
v %	22 %	69 %	9 %
chlapci	12	26	3
v %	30 %	63 %	7 %

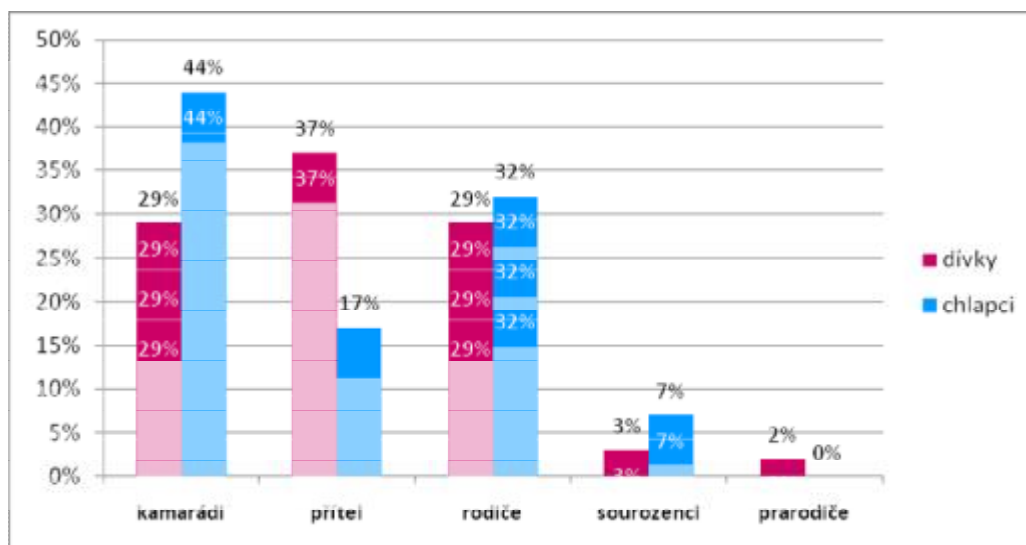

Další otázkou, kterou jsem žákům položila, byla, jaký mají měsíční tarif. Z grafu je patrné, že 22 % dívek a 30 % chlapců měsíčně provolá méně jak 200 Kč. 69 % dívek a 63 % chlapců provolá měsíčně mezi 200-500 Kč. 9% dívek a 7 % chlapců provolá za měsíc více jak 500 Kč.

S rozvojem telekomunikačních sítí se zvyšují nároky a náklady na tuto činnost.

Otázka č. 6:

S kým nejčastěji telefonuješ?					
	kamarádi	přítel	rodiče	sourozenci	prarodiče
dívky	29	37	29	3	2
v %	29 %	37 %	29 %	3 %	2 %
chlapci	18	7	13	3	0
v %	44 %	17 %	32 %	7 %	0 %

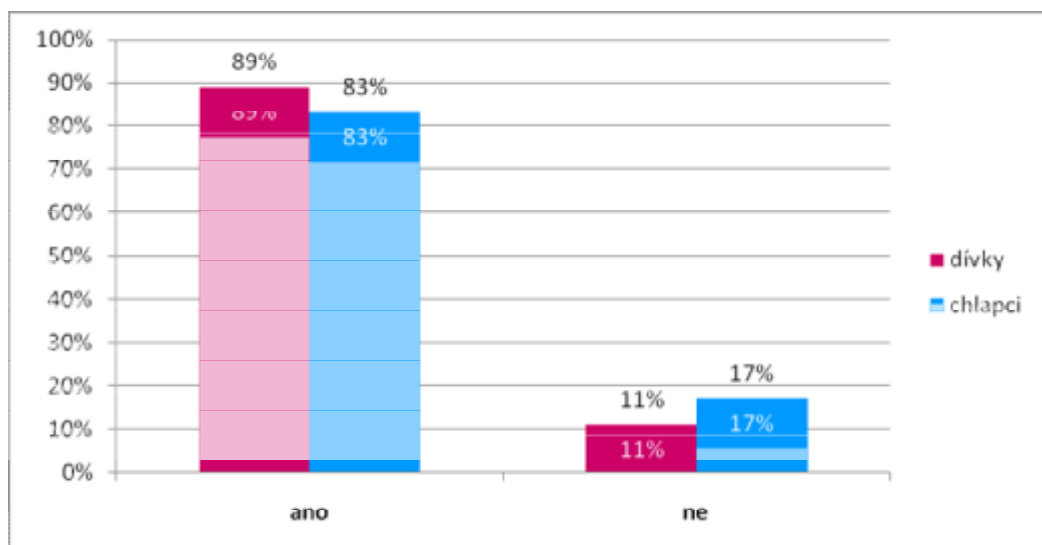

Graf nám ukazuje, s kým respondenti nejčastěji telefonují. Jak z grafu vyplývá 29 % dívek a 44 % chlapců nejčastěji telefonuje s kamarády. 37 % dívek a 17 % chlapců s přítelem. 29 % dívek a 32 % chlapců s rodiči. 3 % dívek a 7 % chlapců se sourozenci. A poslední odpověď 2 % dívek a 0 % chlapců s prarodiči.

V této otázce je patrný rozdíl mezi děvčaty a chlapci. Graf ukazuje, že chlapci nejčastěji telefonují s kamarády a děvčata s přítelem. Dala by se tato odpověď vysvětlit tím, že chlapci mají pevnější vztahy se svými kamarády, kdežto děvčata se svými partnery. Podle grafu odpověď s rodiči je v celku vyrovnaná.

Otázka č. 7:

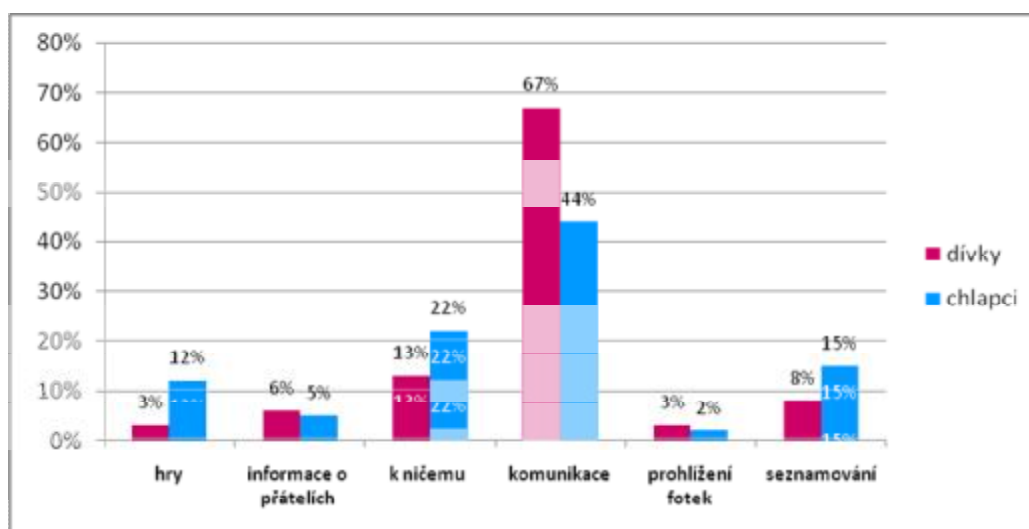
Jsi zaregistrovaný na Facebooku?		
	ano	ne
dívky	89	11
v %	89 %	11 %
chlapci	34	7
v %	83 %	17 %

Na otázku, zda jsou respondenti zaregistrováni na Facebooku jasně převládají odpovědi ano. 89 % dívek a 83 % chlapců je zaregistrováno. 11 % dívek a 17 % chlapců na Facebooku zaregistrováni nejsou. Rozdíl mezi chlapci a děvčaty u odpovědi na tuhle otázku je minimální na Facebooku je zaregistrována většina chlapců i děvčat. Jelikož je Facebook označován za největší společenskou síť na světě a čítá kolem 400 milionů uživatelů, nedala se ani jiná odpověď na tuto otázku předpokládat.

Otázka č. 8:

K čemu ti slouží Facebook?						
	hry	informace o přátelích	k ničemu	komunikace	prohlížení fotek	seznamování
dívky	3	6	13	67	3	8
v %	3 %	6 %	13 %	67 %	3 %	8 %
chlapci	5	2	9	18	1	6
v %	12 %	5 %	22 %	44 %	2 %	15 %

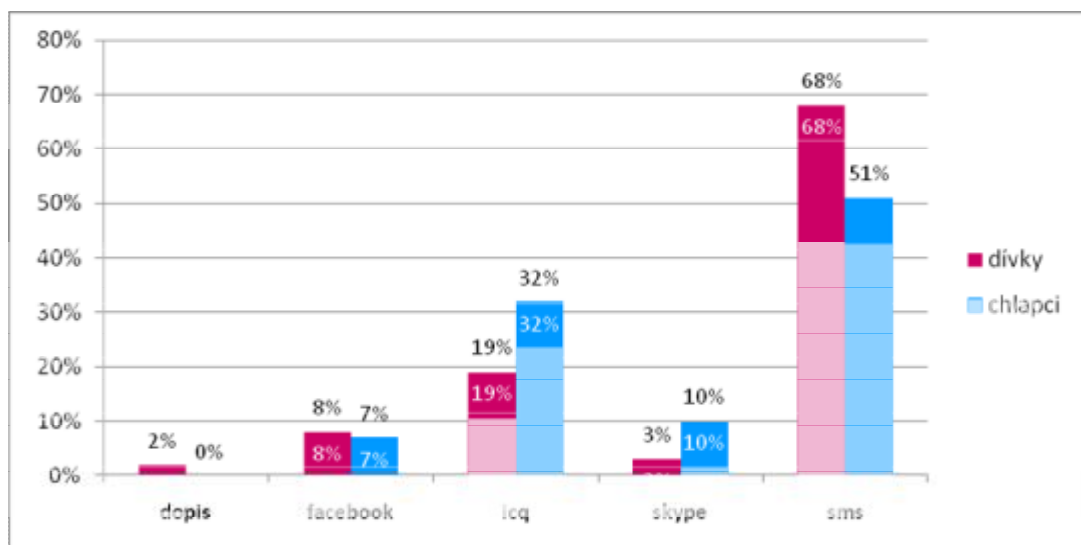
Z grafu je patrná převaha odpovědi komunikace. Nejvíce je Facebook užíván ke komunikaci a to u 67 % dívek a 44 % chlapců. Nejmenší procento odpovědi poukazuje na prohlížení fotografií 3 % u dívek a 2 % u chlapců.

I když jsou uživatelé na síti zaregistrováni, objevují se odpovědi u chlapců 13 % a u dívek 22 %, že Facebook neuvžívají k žádnému účelu. Patrné procento chlapců využívá Facebook také k seznamování a hraní her.

I když Facebook zasáhl celý svět, stále bychom měli být obezřetní při zveřejňování svých osobních údajů, které jsou velmi citlivé. Na paměti bychom stále měli mít, abychom se vyvarovali nepříjemným situacím, komu povolujeme přátelství a kdo s námi sdílí své údaje.

Otázka č. 9:

Čemu dáváš nejvíce přednost?					
	dopis	facebook	icq	skype	sms
dívky	2	8	19	3	68
v %	2 %	8 %	19 %	3 %	68 %
chlapci	0	3	13	4	21
v %	0 %	7 %	32 %	10 %	51 %

Respondenti jak ukazuje graf, dávají přednost psaní sms zprávám 68 % dívek a 51 % chlapců. 32 % chlapců a 19 % dívek dává přednost zprávám přes icq. 8 % dívek a 7 % chlapců zprávám přes Facebook. 3 % dívek a 10 % chlapců zprávám přes Skype. Dle grafu v dnešní době používají dopisy jenom dívky a to 2 %.

Tradiční způsob předávání informací dopisní cestou zcela zaniká a můžeme se domnívat, že za pár let zcela vymizí. Stále častěji je nahrazována internetovými aplikacemi. Nejenom komunikace mezi mládeží, ale úřední a bankovní komunikace přechází do elektronické formy.

ZÁVĚR

V závěru velmi stručně shrnu poznatky ze své bakalářské práce, jelikož jsem se snažila vždy u každé vyhodnocené otázky vytknout klady a zápory dané problematiky a upozornit na jejich nápravu.

Věnovala jsem se problematice, která je v dnešní době probírána ze všech stran. Zejména je aktuální pro samotné děti, mládež, rodiče, pedagogy a další pracovníky, kteří se zabývají výchovou. Dle mého empirického výzkumu je zřejmé, že minulé dorozumívací prostředky mezi lidmi jsou stále častěji nahrazovány novějšími a lidé, především mládež, jim podléhá. Z tohoto důvodu více času, než je zdravo, tráví např. u počítače, zejména na internetu. A to na úkor volného času, který by mohli trávit aktivněji například sportem nebo jinou zábavnou činností, která by rozvíjela jejich tělesné i duševní vlastnosti. Časté sezení u počítače může být zapříčiněno tím, že většina mladých lidí má připojení přímo z domu. Zejména rodiče by měli děti více nabádat a podporovat v jejich rozvoji, například zvolením vhodného zájmu. Také školy by mohly zapojovat mládež do případné zájmové činnosti a usilovat o podporu životních hodnot jedince, například zapojením do mimoškolních akcí.

V praktické části jsem realizovala dotazníkové šetření na základní a střední škole. Dotazník byl seskládán z dvanácti otázek a měl zjistit, zda mládež má přístup k internetu a kolik času na něm tráví různými činnostmi. Také bylo předmětem šetření, jaké dorozumívací prostředky používají pro každodenní komunikaci. Z mého výzkumu vyplynulo, že 100 % žáků v dnešní době vlastní mobilní telefon a v průměru utratí za telekomunikační služby přibližně 200,- Kč až 500,- Kč měsíčně. Nejčastěji telefonují se svými rodiči a kamarády. Dalším zjištěním mé práce bylo, že

mládež v dnešní době vyžívá více internet k zábavě než ke vzdělávání. Také mě zajímalo, zda mládež v dnešní době podléhá velkému fenoménu „Facebook“, zjištění bylo zajímavé. Kolem 89 % žáků je na „Facebooku“ zaregistrováno a nejvíce ho využívají ke komunikaci.

Získané poznatky a závěry z tohoto výzkumu budou využity pro potřeby škol, na kterých bylo dotazníkové šetření uskutečněno.

Jsem si vědoma toho, že rozsah bakalářské práce nemůže pojmut tak rozsáhlé téma, jako je problematika vlivu masových komunikačních prostředků na mládež. V případné diplomové práci, bych toto téma dále rozpracovala.

LITERATURA A PRAMENY

1. DeFLEUR, M., BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S. J. *Teorie masové komunikace*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-09-8.
2. CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice : základy kvantitativně orientovaného výzkumu*. Olomouc : Univerzita Palackého Olomouc, 2003. ISBN 80-244-0765-5.
3. JANOUŠEK J., *Verbální komunikace a lidská psychika*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1594-0.
4. KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. 1. vydání. Praha: Karolinum 1995. ISBN 80-7184-134-X.
5. McLUHAN, M. *Jak rozumět médiím*. 1. vydání. Praha: Odeon, 1991. ISBN 80-207-0296.
6. McLUHAN, M. *Člověk, média a elektronická kultura*. 1. vydání. Brno: Jota, s.r.o., 2000. ISBN 80-7217-128-6.
7. MACQUAIL D. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4. vydání Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.
8. MUSIL. J. *Komunikace v informační společnosti*. 1. vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007. ISBN 978-80-86723-39-6.

9. MUSIL, J. *Úvod do sociální a masové komunikace*. 2. vydání. Praha : Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008. ISBN 978-80-86723-44-0.
10. PROCHÁZKA, D. *Mobilní telefony*. 1. vydání. Olomouc : Rubico, 2000.
11. SMETÁČEK, V. *Lidé a informace*. 1. vydání. Praha : Albatros, 1981.
12. VYBÍRAL, Z. *Psychologie lidské komunikace*. 1. vydání. Praha : Portál, s.r.o., 2000. ISBN 80-7178-291-2.
13. *Komunikace*. [cit. 12. 12. 2009] Čerpáno z:
<http://translate.google.cz/translate?hl=cs&langpair=en%7Ccs&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Communication>
14. DeFleur, *Vývoj komunikace*. [cit. 3. 1. 2010] Čerpáno z:
<http://www.ovrv.wz.cz/foto/komunikace/vyvoj%20kmunikace.pdf>
15. *Morseova abeceda*. [cit. 20. 1. 2010] Čerpáno z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Morseova_abeceda
16. *Neverbální komunikace*. [cit. 21. 1. 2010] Čerpáno z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Neverb%C3%A1ln%C3%AD_komunikace
17. *Galaxie, Vývoj mobilních telefonů*. [cit. 18. 2. 2010] Čerpáno z: <http://www.galaxie.name/index.php?clanek=vyvoj-mobilnich-telefonu-1-dil>

18. BRITSKÉ LISTY, Mobilní telefony jsou zdraví nebezpečné.

[cit. 19. 2. 2010] Čerpáno z:

<http://www.blisty.cz/art/36626.html>

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Příloha 1. Dotazník k bakalářské práci

DOTAZNÍK

Dobrý den,
tato dotazníková akce probíhá v rámci bakalářské práce. Při vyplňování dotazníku dejte prosím do kroužku vybranou odpověď (i). Dotazník je zcela anonymní.
Předem děkuji za váš čas, který jste věnovali vyplnění dotazníku.

1. K internetu máš přístup:

- a) nemám
- b) ve škole
- c) doma
- d) jinde (doplň)

2. Kolik času denně trávíš na internetu?

- a) 1 - 3 hodiny
- b) 4 – 7 hodin
- c) 8 – 11 hodin
- d) 12 a víc

3. Používáš internet pro:

a) vyhledávání informací za účelem vzdělávání	ANO x NE
b) stahování a přehrávání hudby a filmů	ANO x NE
c) hraní a stahování počítačových her	ANO x NE
d) komunikaci (icq, skype, facebook)	ANO x NE
e) navštěvování online sezonek	ANO x NE
f) vyhledávání informací o zboží a službách	ANO x NE
h) online účast na vzdělávacích kurzech	ANO x NE

4. Vlastníš mobilní telefon:

- a) ano
- b) ne

5. Jaký máš měsíční tarif:

- a) méně jak 200 Kč
- b) 200 – 500 Kč
- c) více než 500 Kč

6. S kým nejčastěji telefonuješ, seřaď jako ve škole, 1-5.

- a) rodiče.....
- b) sourozenci.....
- c) prarodiče.....
- d) přítel x přítelkyně.....
- e) kamarádi.....

7. Jsi zaregistrovaný na facebooku?

- a) ano
- b) ne

8. K čemu ti slouží facebook? (doplň)

.....

9. Seřaď, čemu dáváš přednost tak, že nejvíce oblíbenému dáš číslo 1 a nejméně oblíbenému číslo 6:

- a) SMSzprávám.....
- b) e-mailům.....
- c) dopisům.....
- d) zpráva přes icq.....
- e) zpráva přes facebook.....
- f) zpráva přes skype.....

10. Pohlaví:

- a) žena
- b) muž

11. Studuješ:

- a) Základní školu
- b) Střední školu

12. Bydlíš:

- a) ve městě
- b) na vesnici

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Pavλίna Důbravová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	RNDr. Evžen Růžička, CSc.
Rok obhajoby:	2010

Název práce:	Prostředky masové komunikace jako součást životního stylu mládeže
Název v angličtině:	Means mass media as element lifestyle of teenagers
Anotace práce:	Tato Bakalářská práce se zabývá problematikou využívání prostředků masové komunikace mládeže. V teoretické části práce jsem se věnovala komunikaci, specifikaci masové komunikace, funkcí médií a jednotlivým druhům médií. V empirické části analyzuji získaná data na základě dotazníkového šetření, které jsem prováděla na základní a střední škole.
Klíčová slova:	komunikace, média, mládež, životní styl
Anotace v angličtině:	This Bachelor Thesis is focused on the issue of mass media utilization for youth. I devoted to terms of communication, specification of mass communication, media function and individual types of media in the theoretical part. There is an analysis of receiving data in the empirical part according to survey investigation that was realized at the primary and secondary schools.
Klíčová slova v angličtině:	communication, media, youth, lifestyle
Přílohy vázané v práci:	1 příloha
Rozsah práce:	59 stran
Jazyk práce:	český